

ผู้ตรวจการแผ่นดิน

เสริมสร้างธรรมาภิบาล พัฒนางานสู่สากล

รายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประจำปี ๒๕๖๒

เรื่องที่ ๒๓

องค์กรด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศยูเครน ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน ตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อรื้อฟื้นคดีอาญา และตรวจสอบกระบวนการทูลเกล้าฯ ขอพระราชทาน อภัยโทษเป็นรายบุคคล ตลอดจนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสัญชาติยูเครน ๒ ราย ที่ถูกคุมขัง อยู่ในเรือนจำของไทย

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ประสานกับสถานเอกอัครราชทูตยูเครนประจำ ประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และกรมราชทัณฑ์) เพื่อร่วมประชุมหารือแนวทางการแก้ไขปัญหา ปรากฏผลดังนี้

๑. ประเด็นการขอรื้อฟื้นคดีอาญาของผู้ต้องขังสัญชาติยูเครนทั้งสองราย ที่ถูกจับกุมในราชอาณาจักรไทยในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ฐานครอบครองเพื่อ จำหน่ายและนำเข้าโคคาอีน) ซึ่งศาลอาญามีคำพิพากษาให้จำคุกตลอดชีวิต แต่ทั้งสองให้การ รับสารภาพ จึงลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๒๕ ปี กรณีนี้ องค์กรด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ ยูเครน มีข้อเสนอเหตุผลในการขอรื้อฟื้นคดีอาญาว่า ผู้ต้องขังทั้งสองรายเป็นบุคคลที่ได้รับ ผลกระทบจากการค้ามนุษย์ (ตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์) แต่เนื่องจากการต่อสู้ คดีหรือการโต้แย้งในข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เป็นอำนาจเฉพาะของศาลในการพิจารณาพิพากษาคดี จึงจำเป็นต้องยกขึ้นว่ากล่าวกัน ในศาลเท่านั้น และการรื้อฟื้นคดีต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ (ภายในกำหนด ระยะเวลาและต้องเป็นพยานหลักฐานใหม่ที่ยังไม่เคยมีการหยิบยกขึ้นว่ากล่าวกันมาก่อน) ประกอบกับผู้ต้องขังทั้งสองรายให้การรับสารภาพในชั้นศาลไปแล้ว จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ ในการดำเนินการ ส่วนข้อหาหรือการส่งตัวผู้ต้องขังสัญชาติยูเครนกลับไปรับโทษยังประเทศ ยูเครน ซึ่งต้องอยู่ภายใต้ข้อตกลงหรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยกับประเทศ ยูเครนมีต่อกันเป็นสำคัญ (ปัจจุบันอยู่ระหว่างประสานการทำสนธิสัญญาระหว่างกัน)

เจ้าหน้าที่กึ่งสุล สถานเอกอัครราชทูตยูเครน ร่วมสอบถามข้อเท็จจริงจากผู้ต้องขังสัญชาติยูเครน

๒. ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทูลเกล้าถวายฎีกาเพื่อขอพระราชทานอภัยโทษ จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นรายบุคคลนั้น มีขั้นตอนการนำเสนอเรื่องราวตาม ลำดับชั้น โดยเริ่มต้นจากผู้ต้องขังนำเสนอเรื่องต่อเรือนจำ/ทัณฑสถาน เพื่อตรวจสอบหลักฐาน และส่งต่อไปยัง กรมราชทัณฑ์เพื่อทำความเห็นผ่านกระทรวงยุติธรรม สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี และกรมราชเลขาธิการในพระองค์ เพื่อนำความขึ้นกราบบังคมทูลฯ ต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยเช่นไร ก็จะส่งผลฎีกา ดังกล่าวให้กรมราชทัณฑ์ทราบและดำเนินการ พร้อมทั้งแจ้งผลให้ผู้ยื่นเรื่องราวทูลเกล้าฯ ทราบ ซึ่งกรณีนี้ ทางเรือนจำได้รับเรื่องจากผู้ต้องขังทั้งสองรายไว้ดำเนินการตามขั้นตอน กระบวนการแล้ว

๓. ประเด็นการตรวจสอบและรับรองการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังด้านการดูแลสุขภาพ และการรักษาพยาบาล (โดยเฉพาะการรักษาพยาบาลทางทันตกรรมและขอรับการสนับสนุนการจ่ายยานอกบัญชีหลักของนักโทษเด็ดขาดทั้งสองราย) ซึ่งแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานในประเทศไทย เป็นไปตามแนวทางของข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังปี ค.ศ. 1955 (Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners - SMR) และข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำแห่งสหประชาชาติ ว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังฉบับปรับปรุง (ข้อกำหนดแมนเดลา) ทั้งนี้ ทางเรือนจำได้นำเจ้าหน้าที่กงสุล สถานเอกอัครราชทูตยูเครน และผู้เกี่ยวข้องเข้าเยี่ยมชมกิจการภายในสถานพยาบาล และเรือนนอน (โดยเฉพาะห้องนอนของผู้ต้องขังชาวยูเครน) ตลอดจนรับข้อเสนอในการพิจารณาจำแนกให้ผู้ต้องขังทั้งสองราย ได้รับการฝึกวิชาชีพด้านโภชนาการในเรือนจำด้วยแล้ว

การเข้าเยี่ยมชมกิจการภายในสถานพยาบาล และเรือนนอน (โดยเฉพาะห้องนอนของผู้ต้องขังชาวยูเครน) ของเจ้าหน้าที่กงสุล สถานเอกอัครราชทูตยูเครน และผู้เกี่ยวข้อง